

Sprawozdanie z realizacji Roczного programu
współpracy Województwa Mazowieckiego
z organizacjami pozarządowymi oraz
podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3
ustawy o działalności pożytku publicznego
i o wolontariacie na 2023 rok

Sprawozdanie

Opracowanie:
Biuro Dialogu i Inicjatyw Społecznych
w Departamencie Organizacji
Maj 2024

Spis treści

Sprawozdanie z realizacji Rocznej współpracy Województwa Mazowieckiego z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na 2023 rok.....	1
Sprawozdanie.....	1
I. Wstęp	3
II. Współpraca finansowa	3
1. Wysokość środków przeznaczanych na współpracę Samorządu z organizacjami pozarządowymi.....	4
2. Obszary współpracy	5
III. Współpraca pozafinansowa	19
1. Wymiana informacji między Samorządem a organizacjami pozarządowymi.....	19
1.1. Strony internetowe Samorządu	20
1.2. „Mazowsze. Serce Polski” dla organizacji pozarządowych	21
2. Kampania 1,5% dla OPP z województwa mazowieckiego	21
3. Opiniowanie i konsultowanie opracowań, analiz, programów i projektów aktów prawa miejscowego	21
4. Rady i zespoły.....	21
5. Honorowe patronaty, nagrody i wyróżnienia	23
5.1. Patronaty i Komitety Honorowe	23
5.2. Medal Pamiątkowy Pro Masovia.....	23
5.3. Dyplomy uznania.....	23
6. Konkurs „Mazowieckie Barwy Wolontariatu”	24
7. Udział przedstawicieli organizacji pozarządowych w komisjach konkursowych	24
8. Polityka senioralna	24
9. Działania na rzecz osób niepełnosprawnych	24
10. Działalność na rzecz integracji – Ekonomia Społeczna	25
11. Fundusze Europejskie – działania szkoleniowe i współpraca z organizacjami pozarządowymi.....	25
12. Wsparcie merytoryczne organizacji pozarządowych.....	26
IV. Wykaz dokumentów konsultowanych w 2023 roku	27
V. Podsumowanie	31

I. Wstęp

Współpraca organizacji pozarządowych z Samorządem Województwa Mazowieckiego (zwany dalej „Samorządem”) i mieszkańcami oparta jest na ustawie z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie¹⁾ (zwanej dalej „ustawą”), dokumentach strategicznych oraz uchwalanych corocznie Programach współpracy Samorządu z organizacjami pozarządowymi.

„Roczny program współpracy Województwa Mazowieckiego z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na 2023 rok” (zwany dalej „Programem”) został przyjęty **uchwałą nr 166/22 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 22 listopada 2022 roku**. Powstał w oparciu o wiedzę i doświadczenia pracowników Urzędu Marszałkowskiego Województwa Mazowieckiego w Warszawie (zwany dalej Urzędem) oraz wojewódzkich samorządowych jednostek organizacyjnych, jak również organizacji pozarządowych, które zgodnie z zasadą partnerstwa zapraszane są do pomocy w lepszym identyfikowaniu i definiowaniu problemów społecznych, jak też zgłaszania swoich propozycji rozwiązań. Propozycje do Programu były zbierane w drodze konsultacji internetowych i korespondencyjnych. Projekt był również przedmiotem debaty Mazowieckiej Rady Działalności Pożytku Publicznego.

Pełnomocnik Marszałka Województwa Mazowieckiego ds. współpracy z organizacjami pozarządowymi, współpracując z Mazowieką Radą Działalności Pożytku Publicznego oraz osobami kierującymi właściwymi merytorycznie komórkami organizacyjnymi Urzędu i wojewódzkich samorządowych jednostek organizacyjnych na bieżąco monitorował realizację Programu. W trakcie roku zidentyfikowana została potrzeba nowelizacji Programu. Został on zmieniony uchwałą nr 35/23 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 28 lutego 2023 r.

Zmiany polegały m.in. na wpisaniu do Programu nowych zadań w obszarach: „Działalność na rzecz integracji i reintegracji zawodowej i społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym”, „Działalność na rzecz osób niepełnosprawnych” i „Kultura, sztuka, ochrona dóbr kultury i dziedzictwa narodowego”. Aktualizacji terminu ogłoszenia konkursu i kwoty dotacji na zadanie publiczne pn. „Wspieranie rozwoju wspólnot i społeczności lokalnych – funkcjonowanie Młodzieżowego Sejmiku Województwa Mazowieckiego”.

Ponadto zgodnie z § 20 ust. 6 Programu zwiększono środki na zadania publiczne w obszarach: „Działalność wspomagająca rozwój wspólnot i społeczności lokalnych”, „Ratownictwo i ochrona ludności”, „Kultura, sztuka, ochrona dóbr kultury i dziedzictwa narodowego”, „Turystyka i krajoznawstwo” i „Wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej”.

Niniejszy dokument jest sprawozdaniem z realizacji Programu w 2023 roku.

II. Współpraca finansowa

Współpraca Samorządu z organizacjami pozarządowymi w obszarze finansowym polega na zleceniu realizacji zadań publicznych. Odbywa się to w wielu dziedzinach, w szczególności pomocy społecznej, edukacji, kultury czy sportu. Samorząd odpowiadając na potrzeby i oczekiwania mieszkańców wyłania najlepsze projekty na realizację zadań publicznych, wspierając je finansowo.

¹⁾ Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2023 r. poz. 571).

Tryb otwartego konkursu ofert jest podstawowym trybem zlecenia zadań publicznych, w którym Samorząd wybiera organizacje, którym zleca zadania publiczne i przekazuje dotacje. Środki niewykorzystane w ramach konkursów Samorząd rozdysponowuje m.in. w trybie określonym w art. 19a ustawy, czyli jako tzw. „małe dotacje”.

W 2023 roku z organizacjami pozarządowymi wyłonionymi po przeprowadzeniu otwartych konkursów ofert zawarto **2 245 umów** (w roku 2022 wskaźnik wynosił 1 717, co daje wzrost o około 23% Zleceniobiorców) i udzielono im dotacji na łączną kwotę **90 101 147,99 zł**.

Na podstawie art. 19a ustawy udzielono **338 „małych dotacji”** (w roku 2022 wskaźnik wynosił 251, co daje wzrost o około 26% Zleceniobiorców) na kwotę **2 625 335 zł**, z czego 1 500 000 zł to środki odrębnie zarezerwowane na małe dotacje, 500 000 zł z przeznaczeniem na dotacje celowe na realizację w trybie art. 19a ustawy, zadanie publiczne pn. „Wsparcie organizacji pozarządowych w trybie „małych dotacji” na rzecz uchodźców z Ukrainy”, a pozostała kwota to część środków niewykorzystanych w otwartych konkursach ofert.

1. Wysokość środków przeznaczanych na współpracę Samorządu z organizacjami pozarządowymi

Wskazane kwoty, dotacje przekazane w ramach otwartych konkursów ofert, w trybie art. 19a ustawy i art. 12 ust. 4 ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa, nie uwzględniają środków przeznaczanych dla podmiotów spoza sektora finansów publicznych w ramach programów ochrony zabytków i programów wsparcia ochotniczych straży pożarnych.

Wykres 1

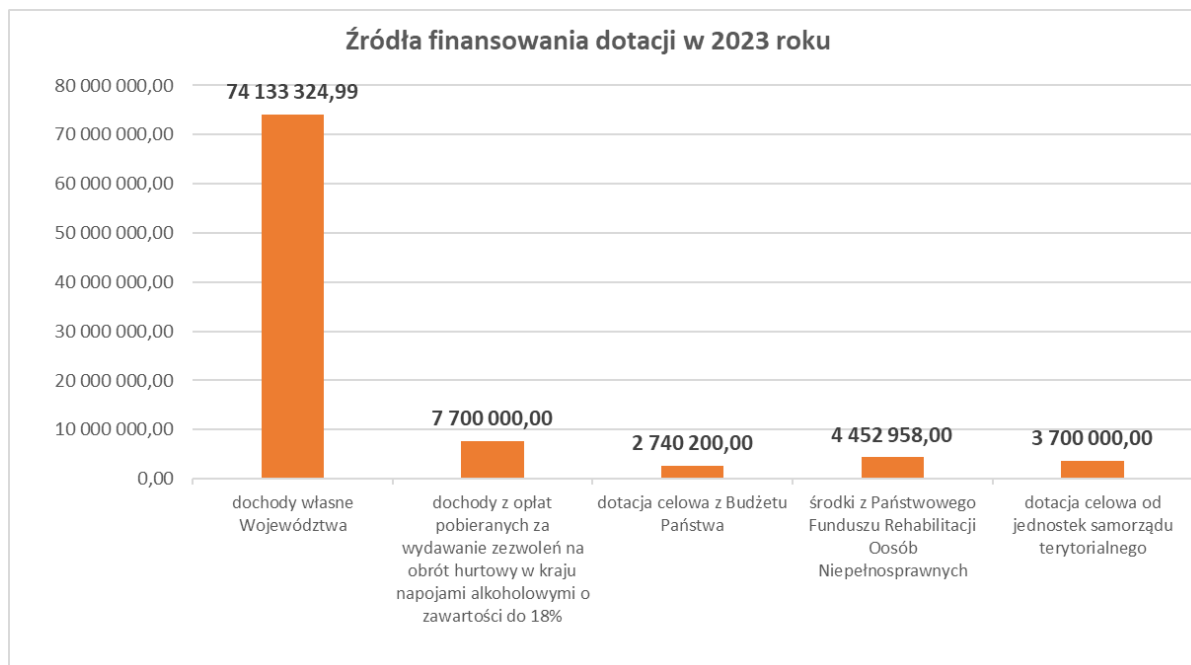
Kwota dotacji przekazana organizacjom pozarządowym w latach 2016-2023

Środki przeznaczone na współpracę finansową z organizacjami pozarządowymi pochodzą z różnych źródeł, co ilustruje poniższy wykres.

Wykres 2

Źródła finansowania dotacji w 2023 roku

Część środków tj. środki z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, dochody z opłat pobieranych za wydawanie zezwoleń na obrót hurtowy w kraju napojami alkoholowymi o zawartości do 18%, dotacje celowe z budżetu państwa i jednostek samorządu terytorialnego (na zadania w zakresie wspierania pieczy zastępczej) kształtuje się co roku na zbliżonym poziomie. Możliwość przekazywania środków pochodzących z dochodów własnych jest uzależniona od takich czynników jak wpływy podatkowe czy obciążenie województwa tzw. „janosikowym”, czyli obowiązkową wpłatą do budżetu państwa dokonywaną na podstawie ustawy z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, zasilająca rezerwę celową budżetu państwa, z której finansowana jest subwencja ogólna dla jednostek samorządu terytorialnego.

2. Obszary współpracy

Zgodnie z założeniami Programu Samorząd w 2023 roku współpracował z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy realizując zadania publiczne w następujących obszarach:

- 1) Przeciwdziałanie uzależnieniom i patologiom społecznym, w tym podobszary:
 - a) Działania z na rzecz profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych,
 - b) Profilaktyka uzależnień,
 - c) Działania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
- 2) Pomoc społeczna, w tym pomoc rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywanie szans tych rodzin i osób;

- 3) Działalność na rzecz integracji i reintegracji zawodowej i społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym;
- 4) Działalność na rzecz osób niepełnosprawnych;
- 5) Wspieranie rodziny i systemu pieczy zastępczej;
- 6) Wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej;
- 7) Nauka, szkolnictwo wyższe, edukacja, oświata i wychowanie;
- 8) Działalność wspomagająca rozwój gospodarczy, w tym rozwój przedsiębiorczości;
- 9) Turystyka i krajoznawstwo;
- 10) Kultura, sztuka, ochrona dóbr kultury i dziedzictwa narodowego;
- 11) Ekologia i ochrona zwierząt oraz ochrona dziedzictwa przyrodniczego;
- 12) Działalność wspomagająca rozwój wspólnot i społeczności lokalnych;
- 13) Działalność na rzecz integracji europejskiej oraz rozwijania kontaktów i współpracy między społeczeństwami;
- 14) Upowszechnianie i ochrona praw konsumentów;
- 15) Działalność na rzecz organizacji pozarządowych oraz podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3, w zakresie określonym w art. 4 ust. 1 pkt 1-32a ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie;
- 16) Ratownictwo i ochrona ludności;
- 17) Porządek i bezpieczeństwo publiczne.

Tabela 1

Wykorzystanie środków finansowych przeznaczonych na realizację Programu w 2023 roku

Środki finansowe przeznaczone i wykorzystane na realizację Programu w 2023 roku wg obszarów współpracy	Środki zapisane w Programie	Środki faktycznie przeznaczone na realizację zadań określonych w Programie poprzez ogłoszenie konkursu	Kwota przyznanych dotacji	Wykorzystana kwota dotacji	Wkład wniesiony przez organizacje (finansowy i niefinansowy)
Przeciwdziałanie uzależnieniom i patologiom społecznym, ogłoszono konkurs na 16 zadań i realizacja zadań wieloletnich - Mazowieckie Centrum Polityki Społecznej	9 200 000 zł	9 110 000 zł (kwota przeznaczona na otwarte konkursy ofert - 9 110 000 zł + 90 000 zł „małe dotacje”)	9 036 164 zł	9 014 817,42 zł	2 165 613,87 zł
Pomoc społeczna, w tym pomoc rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywanie szans tych rodzin i osób, realizacja zadań wieloletnich -	500 000 zł	500 000 zł	500 000 zł	500 000 zł	795 802 zł

Środki finansowe przeznaczone i wykorzystane na realizację Programu w 2023 roku wg obszarów współpracy	Środki zapisane w Programie	Środki faktycznie przeznaczone na realizację zadań określonych w Programie poprzez ogłoszenie konkursu	Kwota przyznanych dotacji	Wykorzystana kwota dotacji	Wkład wniesiony przez organizacje (finansowy i niefinansowy)
Mazowieckie Centrum Polityki Społecznej					
Działalność na rzecz integracji i reintegracji zawodowej i społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, ogłoszono konkurs na 10 zadań i realizacja zadań wieloletnich - Mazowieckie Centrum Polityki Społecznej	27 600 000 zł	27 493 711 zł (kwota przeznaczona na otwarte konkursy ofert - 27 493 711 zł + 100 000 zł „małe dotacje”)	25 222 792,39 zł (dodatkowo realizowane były zadania z przyznanych w roku 2021 dotacji wieloletnich na kwotę 1 036 030 zł)	26 021 066,89 zł	3 818 939,35 zł
Działalność na rzecz osób niepełnosprawnych, ogłoszono konkurs na 8 zadań i realizacja zadania wieloletniego - Mazowieckie Centrum Polityki Społecznej	5 452 958 zł	5 452 958 zł	5 304 067 zł	5 248 089,89 zł	0 zł
Wspieranie rodziny i systemu pieczy zastępczej, ogłoszono konkurs na 4 zadania i realizacja zadań wieloletnich - Mazowieckie Centrum Polityki Społecznej	9 190 200 zł ²⁾	9 190 200 zł	9 152 885 zł	9 142 438,49 zł	340 552,21 zł
Wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej, ogłoszono konkurs na 6 zadań – Departament Edukacji Publicznej i Sportu	16 500 000 zł (kwota przeznaczona na otwarte konkursy ofert -15 000 000 zł +1 500 000 zł „małe dotacje”)	15 000 000 zł	15 000 000 zł	14 931 059,69 zł	14 465 317,97 zł
Działalność wspomagająca rozwój gospodarczy, w tym	1 680 000 zł	1 680 000 zł	1 565 226 zł	1 428 466 zł	300 300 zł

²⁾ Kwota dotacji celowej, przekazywanej przez Wojewodę Mazowieckiego na prowadzenie ośrodków adopcyjnych nie jest kwotowo ujmowana w Programie. W roku 2023 kwota dotacji wyniosła 2 740 200 zł.

Środki finansowe przeznaczone i wykorzystane na realizację Programu w 2023 roku wg obszarów współpracy	Środki zapisane w Programie	Środki faktycznie przeznaczone na realizację zadań określonych w Programie poprzez ogłoszenie konkursu	Kwota przyznanych dotacji	Wykorzystana kwota dotacji	Wkład wniesiony przez organizacje (finansowy i niefinansowy)
rozwój przedsiębiorczości, ogłoszono konkurs na 4 zadania – Departament Rozwoju Regionalnego i Funduszy Europejskich					
Działalność wspomagająca rozwój gospodarczy, w tym rozwój przedsiębiorczości, ogłoszono konkurs na 1 zadanie – Kancelaria Marszałka	80 000 zł	80 000 zł	79 400 zł	39 800 zł	8 900 zł
Turystyka i krajoznawstwo, ogłoszono konkurs na 7 zadań – Departament Kultury, Promocji i Turystyki	2 500 000 zł	2 500 000 zł	2 500 000 zł	2 489 691,50 zł	915 250,74 zł
Kultura, sztuka, ochrona dóbr kultury i dziedzictwa narodowego, ogłoszono konkurs na 14 zadań – Departament Kultury, Promocji i Turystyki	6 500 000 zł	6 500 000 zł	6 000 519,10 zł	5 967 985,81 zł	2 214 114,89 zł
Kultura, sztuka, ochrona dóbr kultury i dziedzictwa narodowego, ogłoszono konkurs na 1 zadanie – Departament Rolnictwa i Rozwoju Obszarów Wiejskich	250 000 zł	250 000 zł	250 000 zł	248 610,06 zł	57 036 zł
Ekologia i ochrona zwierząt oraz ochrona dziedzictwa przyrodniczego, ogłoszono konkurs na 2 zadania –	300 000 zł	300 000 zł	300 000 zł	298 109,97 zł	50 962,34 zł

Środki finansowe przeznaczone i wykorzystane na realizację Programu w 2023 roku wg obszarów współpracy	Środki zapisane w Programie	Środki faktycznie przeznaczone na realizację zadań określonych w Programie poprzez ogłoszenie konkursu	Kwota przyznanych dotacji	Wykorzystana kwota dotacji	Wkład wniesiony przez organizacje (finansowy i niefinansowy)
Departament Polityki Ekologicznej, Geologii i Łowiectwa					
Ekologia i ochrona zwierząt oraz ochrona dziedzictwa przyrodniczego, ogłoszono konkurs na 2 zadania – Departament Gospodarki Odpadami, Emisji i Pozwoleń Zintegrowanych	700 000 zł	700 000 zł	663 300 zł	660 802,73 zł	88 492,84 zł
Ekologia i ochrona zwierząt oraz ochrona dziedzictwa przyrodniczego, ogłoszono konkurs na 1 zadanie – Departament Rolnictwa i Rozwoju Obszarów Wiejskich	250 000 zł	250 000 zł	247 685 zł	247 323,35 zł	49 855 zł
Nauka, szkolnictwo wyższe, edukacja, oświata i wychowanie, ogłoszono konkurs na 6 zadań – Departament Edukacji Publicznej i Sportu	1 500 000 zł	1 500 000 zł	1 500 000 zł	1 495 207,88 zł	1 140 663,97 zł
Działalność na rzecz integracji europejskiej oraz rozwijania kontaktów i współpracy między społeczeństwami, ogłoszono konkurs na 1 zadanie – Kancelaria Marszałka	140 000 zł	140 000 zł	138 500 zł	138 490 zł	34 963,35 zł
Działalność na rzecz organizacji pozarządowych oraz podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3, w zakresie określonym w art. 4	1 200 000 zł	1 200 000 zł	1 200 000 zł	1 172 640,25 zł	841 290,50 zł

Środki finansowe przeznaczone i wykorzystane na realizację Programu w 2023 roku wg obszarów współpracy	Środki zapisane w Programie	Środki faktycznie przeznaczone na realizację zadań określonych w Programie poprzez ogłoszenie konkursu	Kwota przyznanych dotacji	Wykorzystana kwota dotacji	Wkład wniesiony przez organizacje (finansowy i niefinansowy)
ust. 1 pkt 1-32a ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, ogłoszono konkurs na 3 zadania – Departament Organizacji (Biuro Dialogu i Inicjatyw Społecznych)					
Działalność wspomagająca rozwój wspólnot i społeczności lokalnych, ogłoszono konkurs na 1 zadanie – Departament Rolnictwa i Rozwoju Obszarów Wiejskich	6 862 618 zł	6 862 618 zł	6 851 859,50 zł	6 718 672,05 zł	0 zł
Działalność wspomagająca rozwój wspólnot i społeczności lokalnych, ogłoszono konkurs na 1 zadanie – Departament Organizacji (Biuro Budżetu Obywatelskiego Mazowsza)	100 000 zł	100 000 zł	100 000 zł	60 861,66 zł	0 zł
Ratownictwo i ochrona ludności, ogłoszono konkurs na 1 zadanie – Departament Organizacji (Biuro Bezpieczeństwa Publicznego)	1 500 000 zł	1 500 000 zł	1 405 434 zł	1 405 434 zł	937 154 zł
Porządek i bezpieczeństwo publiczne, ogłoszono konkurs na 2 zadania – Departament Organizacji (Biuro	1 000 000 zł	1 000 000 zł	672 240 zł	654 135 zł	120 185 zł

Środki finansowe przeznaczone i wykorzystane na realizację Programu w 2023 roku wg obszarów współpracy	Środki zapisane w Programie	Środki faktycznie przeznaczone na realizację zadań określonych w Programie poprzez ogłoszenie konkursu	Kwota przyznanych dotacji	Wykorzystana kwota dotacji	Wkład wniesiony przez organizacje (finansowy i niefinansowy)
Bezpieczeństwa Publicznego)					
Upowszechnianie i ochrona praw konsumentów, ogłoszono konkurs na 1 zadanie – Kancelaria Marszałka	100 000 zł	100 000 zł	96 580 zł	96 580 zł	19 300 zł
Budżet obywatelski Województwa Mazowieckiego, ogłoszono konkurs na: 1 zadanie - Mazowieckie Centrum Polityki Społecznej, 2 zadania - Departament Kultury, Promocji i Turystyki, 1 zadanie - Departament Polityki Ekologicznej, Geologii i Łowiectwa, 13 zadań - Departament Edukacji Publicznej i Sportu, 2 zadania - Departament Rolnictwa i Rozwoju Obszarów Wiejskich	2 319 496 zł	2 319 496 zł	2 314 496 zł	2 306 919,52 zł	177 964,18 zł
Razem	95 425 272 zł	93 728 983 zł	90 101 147,99 zł	90 287 202,16 zł	28 542 658,21 zł

Tabela 2

Środki finansowe w ramach dotacji udzielonych na podstawie art. 19a ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie w 2023 roku

Obszar/podobszar współpracy	Liczba ofert, które złożono na podstawie art. 19a ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie	Liczba zawartych umów	Kwota przyznanych dotacji	Wykorzystana kwota dotacji

Wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej	387	218	1 500 000 zł	1 464 860,76 zł
Przeciwdziałanie uzależnieniom i patologiom społecznym / Profilaktyka uzależnień	21	13	129 960 zł	129 721 zł
Przeciwdziałanie uzależnieniom i patologiom społecznym / Działania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie	1	1	10 000 zł	10 000 zł
Działalność na rzecz integracji i reintegracji zawodowej i społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym	62	41	398 790 zł	394 192,71 zł
Wspieranie rodziny i systemu pieczy zastępczej	5	5	36 985 zł	36 985 zł
Wsparcie organizacji pozarządowych w trybie „małych dotacji” na rzecz uchodźców z Ukrainy	72	55	500 000 zł	498 025,82 zł
Działalność wspomagająca rozwój gospodarczy, w tym rozwój przedsiębiorczości	7	5	49 600 zł	49 600 zł
Razem	555	338	2 625 335 zł	2 583 385,29 zł

Analiza przeznaczenia środków na poszczególne obszary współpracy wskazuje, że ponad połowa środków została przeznaczona na zadania z zakresu szeroko rozumianej polityki społecznej i ochrony zdrowia (56%). Przeznaczenie stosunkowo dużych środków na te zadania determinowane jest ogromnymi potrzebami w tym zakresie i społeczną wagą problemów, takich jak uzależnienia czy wykluczenie społeczne oraz konieczność zapewnienia wsparcia osobom niepełnosprawnym, rodzinom i koordynacji zadań związanych z pieczą zastępczą. Z drugiej strony zadania w tym obszarze realizowane są ze środków, na wysokość których nie ma wpływu bieżąca sytuacja finansowa. Środki te pochodzą z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, dotacji celowej z budżetu państwa oraz dotacji z jednostek samorządu terytorialnego.

Tradycyjnie duża pula środków (16%) została przeznaczona na wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej. Samorząd nie realizuje zadań w tym obszarze za pośrednictwem własnych jednostek organizacyjnych. Zlecenie ich organizacjom pozarządowym jest jedyną możliwością wywiązania się z realizacji ustawowego zadania, jakim jest rozwój sportu dzieci i młodzieży.

Ponadto wsparto przedsięwzięcia związane ze wspomaganie rozwoju wspólnot i społeczności lokalnych (7%), kulturą (7%), turystyką (3%), wsparciem organizacji pozarządowych (2%), rozwojem przedsiębiorczości (2%) i wybranych w ramach budżetu obywatelskiego Województwa Mazowieckiego (2%), ochroną przyrody (1%). Najmniej środków – poniżej 1%, przeznaczono na zadania w obszarze integracji europejskiej oraz upowszechniania i ochrony praw konsumenckich.

Katalog zadań zleczanych organizacjom pozarządowym do realizacji w drodze otwartych konkursów ofert w 2023 roku został rozszerzony o 19 zadań wybranych przez mieszkańców w ramach budżetu obywatelskiego Województwa Mazowieckiego (w stosunku do 2022 roku wzrost o 6 zadań).

Wykres 3

Podział środków wykorzystanych na realizację zadań w poszczególnych obszarach współpracy w 2023 roku

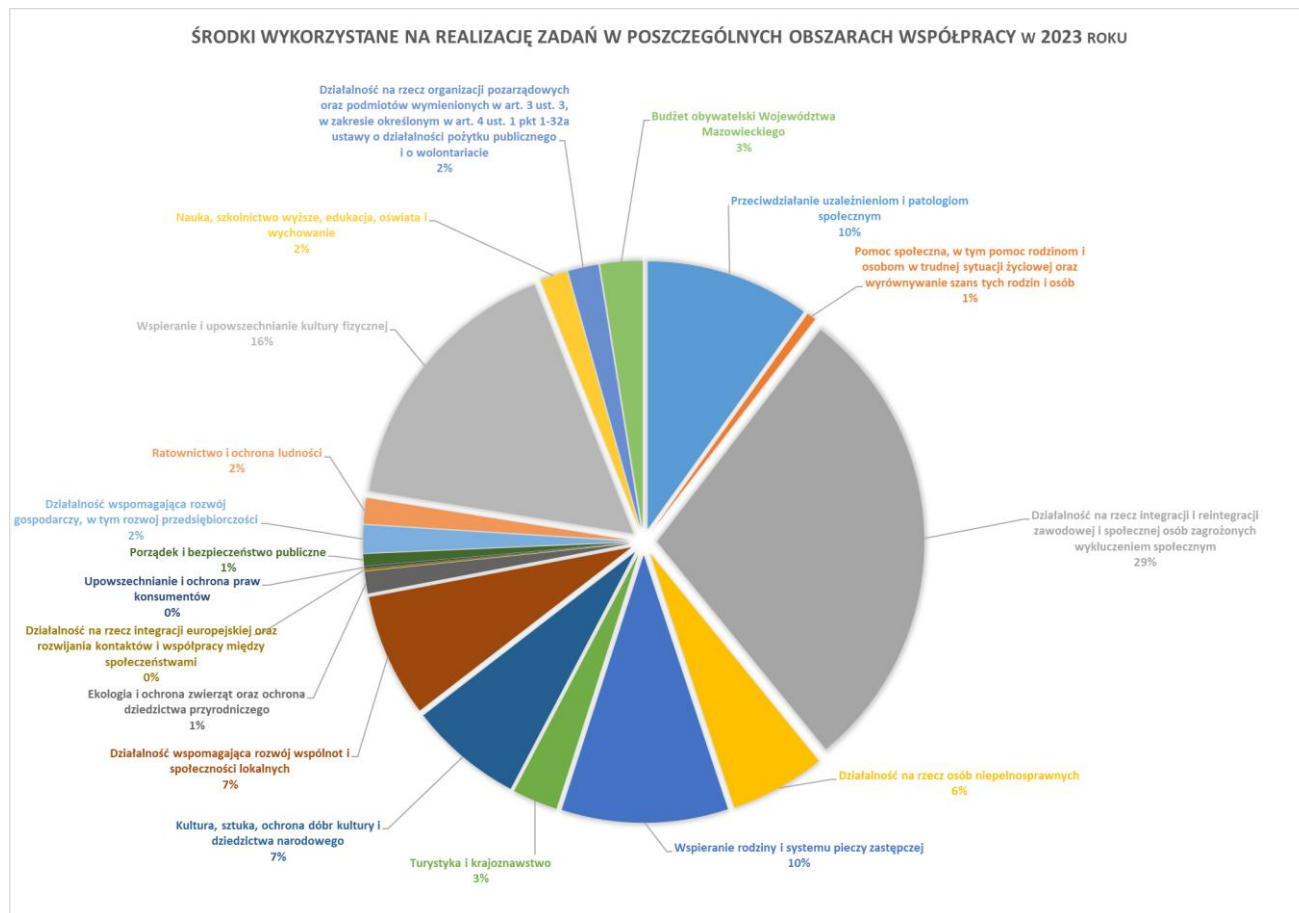

Tabela 3

Zestawienie danych liczbowych dotyczących poszczególnych konkursów ofert ogłoszonych w 2023 roku, w tym liczby złożonych ofert i zawartych umów

Obszar	Liczba ogłoszonych otwartych konkursów ofert	Liczba złożonych ofert	Liczba ofert, które nie przeszły oceny formalnej	Liczba zawartych umów	Liczba podmiotów, którym przyznano dotację
Przeciwdziałanie uzależnieniom i patologiom społecznym	2	351	15	115 w tym 56 umów wieloletnich	89
Działalność na rzecz integracji i reintegracji zawodowej i społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym	7	344	37	125 w tym 26 umów wieloletnich	125

Obszar	Liczba ogłoszonych otwartych konkursów ofert	Liczba złożonych ofert	Liczba ofert, które nie przeszły oceny formalnej	Liczba zawartych umów	Liczba podmiotów, którym przyznano dotację
Działalność na rzecz osób niepełnosprawnych	2	174	16	73 w tym 6 umów wieloletnich	56
Wspieranie rodziny i systemu pieczy zastępczej	8	69	2	41 umów wieloletnich	41
Wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej	2	455	82	302 w tym 1 umowa wieloletnia	295
Działalność wspomagająca rozwój gospodarczy, w tym rozwój przedsiębiorczości, zadania realizowane przez Departament Rozwoju Regionalnego i Funduszy Europejskich	4	22	3	11 w tym 1 umowa wieloletnia	12
Działalność wspomagająca rozwój gospodarczy, w tym rozwój przedsiębiorczości, zadanie realizowane przez Kancelarię Marszałka	1	9	4	2	2
Turystyka i krajoznawstwo	1	241	43	83	83
Kultura, sztuka, ochrona dóbr kultury i dziedzictwa narodowego, zadania realizowane przez Departament Kultury, Promocji i Turystyki	2	554	133	218	217
Kultura, sztuka, ochrona dóbr kultury i dziedzictwa narodowego, zadanie realizowane przez Departament Rolnictwa i Rozwoju Obszarów Wiejskich	1	75	7	22	22
Ekologia i ochrony zwierząt oraz ochrony dziedzictwa przyrodniczego, zadania realizowane przez Departament Polityki Ekologicznej, Geologii i Łowiectwa	2	60	4	17	17
Ekologia i ochrona zwierząt oraz ochrona dziedzictwa przyrodniczego, zadania realizowane przez Departament Gospodarki Odpadami, Emisji i Pozwoleń Zintegrowanych	2	43	2	22	22

Obszar	Liczba ogłoszonych otwartych konkursów ofert	Liczba złożonych ofert	Liczba ofert, które nie przeszły oceny formalnej	Liczba zawartych umów	Liczba podmiotów, którym przyznano dotację
Ekologia i ochrona zwierząt oraz ochrona dziedzictwa przyrodniczego, zadanie realizowane przez Departament Rolnictwa i Rozwoju Obszarów Wiejskich	1	44	3	21	21
Nauka, szkolnictwo wyższe, edukacja, oświata i wychowanie	1	206	37	70	70
Działalność na rzecz integracji europejskiej oraz rozwijania kontaktów i współpracy między społeczeństwami	1	14	2	4	4
Działalność na rzecz organizacji pozarządowych oraz podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3, w zakresie określonym w art. 4 ust. 1 pkt 1-32a ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie	3	104	25	28	34
Działalność wspomagająca rozwój wspólnot i społeczności lokalnych, zadanie realizowane przez Departament Rolnictwa i Rozwoju Obszarów Wiejskich	1	1 558	313	1 024	1 039
Działalność wspomagająca rozwój wspólnot i społeczności lokalnych, zadanie realizowane przez Departament Organizacji (Biuro Budżetu Obywatelskiego Mazowsza)	1	1	0	1 umowa wieloletnia	1
Ratownictwo i ochrona ludności	1	16	1	13	13
Porządek i bezpieczeństwo publiczne	1	138	52	30	29
Upowszechnianie i ochrona praw konsumentów	1	15	5	3	3
Budżet obywatelski Województwa Mazowieckiego, zadania realizowane przez: Mazowieckie Centrum Polityki Społecznej (1), Departament Kultury, Promocji i Turystyki (2), Departament Polityki Ekologicznej, Geologii i Łowiectwa (1), Departament Edukacji Publicznej i Sportu (13), Departament Rolnictwa i Rozwoju Obszarów Wiejskich (2)	19	57	10	20	20

Obszar	Liczba ogłoszonych otwartych konkursów ofert	Liczba złożonych ofert	Liczba ofert, które nie przeszły oceny formalnej	Liczba zawartych umów	Liczba podmiotów, którym przyznano dotację
Razem	64	4 550	796	2 245	2 215

W 2023 roku ogłoszono łącznie **64 otwarte konkursy ofert** na realizację **111 zadań publicznych** (w 2022 roku – 89 zadań), w tym 19 konkursów na realizację zadań wybranych przez mieszkańców w ramach budżetu obywatelskiego Województwa Mazowieckiego. W ramach konkursów wpłynęło 4 550 ofert (wzrost o 24% w stosunku do 2022 roku).

Samorząd stale wdraża działania mające na celu wsparcie oferentów, w tym opracowanie dokumentu „Zasady przyznawania i rozliczania dotacji z budżetu województwa mazowieckiego przyznawanych organizacjom pozarządowym oraz podmiotom, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie w 2023 roku”. Nabory ofert składanych w otwartych konkursach ogłaszanych przez Urząd oraz Mazowieckie Centrum Polityki Społecznej prowadzone są z wykorzystaniem elektronicznego systemu - generator ofert Witkac.pl. System pozwolił wprowadzić narzędzi, które eliminują błędy związane m.in. z nieprawidłowym wypełnieniem oferty, w tym pomyłek w kosztorysie czy harmonogramie, nieterminowym składaniem ofert, koniecznością złożenia osobiście lub listownie podpisanych ofert.

Umowy na realizację zadań podpisano na podstawie **2 245 ofert – łącznie z 2 215 organizacjami pozarządowymi** (w roku 2022 wskaźnik wynosił 1 717, co daje wzrost o około 23% Zleceniobiorców). Niektóre podmioty realizowały więcej niż jedno zadanie.

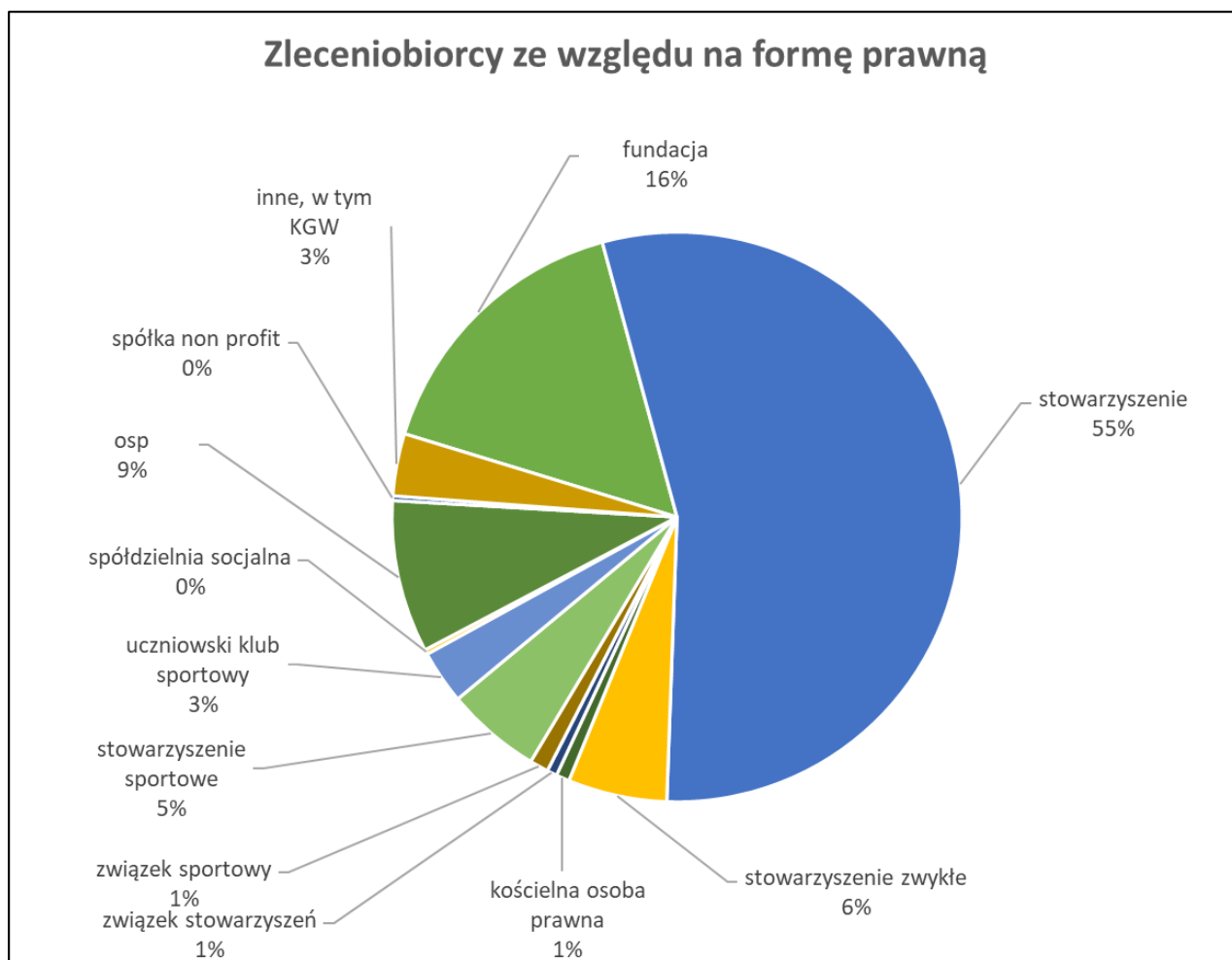
Na podstawie umów wieloletnich, których łącznie podpisano 132, przekazano do realizacji m.in. zadania:

- Wspieranie świetlic socjoterapeutycznych, środowiskowych i klubów młodzieżowych, ze szczególnym uwzględnieniem realizacji programów socjoterapii dla dzieci i młodzieży z rodzin dotkniętych problemem alkoholowym (zadanie realizowane w latach 2023-2025) w obszarze „Przeciwdziałanie uzależnieniom i patologiom społecznym”,
- Wspieranie realizacji programów edukacyjnych na rzecz ograniczenia przemocy w rodzinie, w związku z nadużywaniem alkoholu (zadanie realizowane w latach 2023-2025) w obszarze „Przeciwdziałanie uzależnieniom i patologiom społecznym”,
- Wspieranie realizacji programów promujących zdrowy styl życia bez uzależnień, ze szczególnym uwzględnieniem działalności stowarzyszeń abstynenckich edukacyjnych na rzecz ograniczenia przemocy w rodzinie, w związku z nadużywaniem alkoholu (zadanie realizowane w latach 2023-2025) w obszarze „Przeciwdziałanie uzależnieniom i patologiom społecznym”,
- Wspieranie realizacji programów profilaktycznych z zakresu profilaktyki uniwersalnej (zadanie realizowane w latach 2023-2025) w obszarze „Przeciwdziałanie uzależnieniom i patologiom społecznym”,

- Wsparcie ponadlokalnych systemów pozyskiwania, magazynowania, dystrybucji żywności dla organizacji pozarządowych i innych podmiotów realizujących działania na rzecz osób ubogich i zagrożonych wykluczeniem społecznym uniwersalnej (zadanie realizowane w latach 2021-2023) w obszarze „Pomoc społeczna, w tym pomoc rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywanie szans tych rodzin i osób”,
- Utworzenie nowych dziennych domów pobytu dla osób starszych z chorobami otępiennymi, w tym chorobą Alzheimera (zadanie realizowane w latach 2023-2025) w obszarze „Działalność na rzecz integracji i reintegracji zawodowej i społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym”,
- Wsparcie rozwoju ekonomii społecznej (zadanie realizowane w latach 2021-2023) w obszarze „Działalność na rzecz integracji i reintegracji zawodowej i społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym”,
- Zlecenie prowadzenia ośrodków adopcyjnych (zadanie realizowane w latach 2019-2023 oraz w latach 2024-2028) w obszarze „Wspieranie rodziny i systemu pieczy zastępczej”,
- Zlecenie prowadzenia interwencyjnego ośrodka preadopcyjnego (zadanie realizowane w latach 2023-2027) w obszarze „Wspieranie rodziny i systemu pieczy zastępczej”;
- Wspieranie rozwoju poradnictwa rodzinnego i usług specjalistycznych wzmacniających samodzielność rodzin z dziećmi (zadanie realizowane w latach 2023-2025) w obszarze „Wspieranie rodziny i systemu pieczy zastępczej”,
- Zlecenie realizacji programów profilaktycznych i specjalistycznych mających na celu ochronę dziecka i wzmocnienie rodziny, a także wzrost kompetencji rodziców i opiekunów dzieci zagrożonych dysfunkcją w zakresie funkcji rodzicielskich, w tym także skierowanych do rodzin zastępczych (zadanie realizowane w latach 2023-2025) w obszarze „Wspieranie rodziny i systemu pieczy zastępczej”,
- Profilaktyka i edukacja społeczna w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie (zadanie realizowane w latach 2020-2023) w podobszarce „Działania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie”,
- Tworzenie mazowieckiego ekosystemu wspierania start-upów poprzez dofinansowanie programów akceleracji (zadanie realizowane w latach 2023-2024) w obszarze „Działalność wspomagająca rozwój gospodarczy, w tym rozwój przedsiębiorczości”,
- Szkolenie kadry wojewódzkiej młodzików, juniorów młodszych, juniorów, młodzieżowców wytypowanej przez okręgowe związki sportowe, w oparciu o ogólnopolski program szkolenia dzieci i młodzieży uzdolnionej sportowo (zadanie realizowane w latach 2022-2024) w obszarze „Wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej”.

Wśród podmiotów realizujących zadania publiczne w ramach współpracy finansowej dominują stowarzyszenia - 55%. Szczegółowy podział obrazuje poniższy wykres.

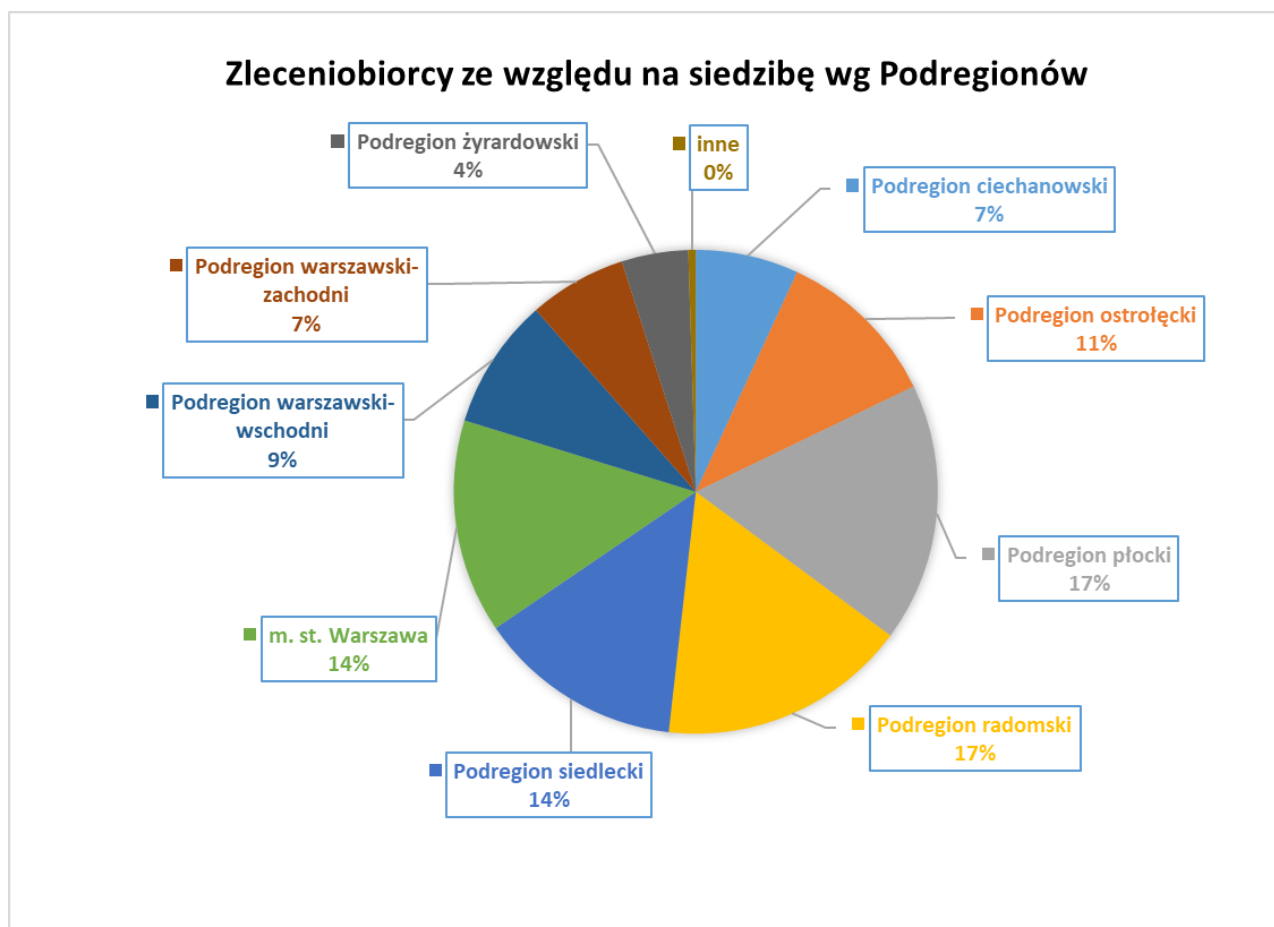
Wykres 4
Podział Zleceniobiorców ze względu na formę prawną

Zdecydowana większość podmiotów realizujących zadania publiczne ma siedzibę w miastach, gdzie działa większość organizacji pozarządowych. Organizacje miejskie mają lepszy dostęp do informacji i środków finansowych.

Największy odsetek podmiotów realizujących zadania Samorządu ma swoją siedzibę w podregionie plockim (455), radomskim (438), m.st. Warszawa (376), siedleckim (360), ostrołęckim (288), warszawsko-wschodnim (230), ciechanowskim (181), warszawskim-zachodnim (172) oraz żyrardowskim (117). Przyczyną takiego stanu rzeczy jest fakt, że tu siedzibę mają największe mazowieckie organizacje pozarządowe realizujące zadania na rzecz całego województwa mazowieckiego. Organizacje te mają największe doświadczenie w pozyskiwaniu środków ze źródeł publicznych.

Wykres 5
Zleceniobiorcy ze względu na siedzibę (Podregiony)

III. Współpraca pozafinansowa

„Roczny program współpracy Województwa Mazowieckiego z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na 2023 rok” w § 7 ramowo wskazał formy współpracy pozafinansowej Samorządu z trzecim sektorem. W niniejszym sprawozdaniu opisane zostały jedynie najważniejsze przykłady współpracy pozafinansowej.

1. Wymiana informacji między Samorządem a organizacjami pozarządowymi

U podstaw dobrej współpracy leży wymiana informacji. Na płaszczyźnie administracja – organizacje pozarządowe odgrywa ona fundamentalną rolę. Obowiązkiem Samorządu jest przekazywanie informacji organizacjom pozarządowym, ale również czerpanie z doświadczenia trzeciego sektora i słuchanie głosu jego przedstawicieli. Jako przykład mogą posłużyć zawarte porozumienia m.in.:

- ze Stowarzyszeniem Krakowski Alarm Smogowy w sprawie przeprowadzenia akcji informacyjno-edukacyjnej w zakresie ochrony powietrza zakładające opracowanie materiałów informacyjnych. W 2023 roku współpraca polegała na opracowaniu i kolportażu przez Stowarzyszenie materiałów informacyjnych dot. ochrony powietrza (ulotki, poradnik dla mieszkańców Mazowsza). Rozpoczęto prace zmierzające do utworzenia bazy dobrych praktyk w zakresie ochrony powietrza realizowanych przez poszczególne gminy z terenu

Województwa Mazowieckiego publikowanej na stronie powietrze.mazovia.pl.

Ponadto w ramach współpracy ze Stowarzyszeniem przeprowadzono serię szkoleń dla pracowników jednostek samorządu terytorialnego dotyczących efektywnej komunikacji z mieszkańcami. Ich celem było zbudowanie profesjonalnego wizerunku urzędnika zajmującego się tematem ekologii poprzez podniesienie standardu obsługi interesanta w kontakcie zdalnym oraz bezpośrednim. Łącznie odbyło się 5 spotkań podczas których przeszkolono 79 osób,

- z Fundacją Europejskie Centrum Czystego Powietrza w sprawie przygotowania danych i informacji dotyczących prac związanych z ochroną powietrza. Współpraca polegała na udostępnieniu przez Fundację wyników badań emisyjności urządzeń spalających paliwa stałe, analizy skutków zdrowotnych wprowadzenia regulacji antysmogowych oraz oszacowania liczby wykorzystywanych urządzeń pozaklasowych i ich emisji.

1.1. Strony internetowe Samorządu

Strona dialog.mazovia.pl jest najpopularniejszym źródłem informacji na temat współpracy Samorządu z organizacjami pozarządowymi. Zamieszczane są na niej aktualne informacje o konkursach ofert i ciekawych inicjatywach, najważniejsze dokumenty, w tym obowiązujące wytyczne, programy współpracy i sprawozdania z ich realizacji, dane kontaktowe do osób zajmujących się współpracą z organizacjami pozarządowymi w Urzędzie i wojewódzkich samorządowych jednostkach organizacyjnych. Dodatkowo na stronie publikowane są informacje dotyczące Mazowieckiej Rady Działalności Pożytku Publicznego, baza organizacji współpracujących z Województwem Mazowieckim oraz baza „małych dotacji” udzielanych w trybie art. 19a ustawy.

Informacje dotyczące współpracy Samorządu z organizacjami pozarządowymi prezentowane były także na innych stronach internetowych administrowanych przez Urząd oraz wojewódzkie samorządowe jednostki organizacyjne, w szczególności na:

- głównej witrynie informacyjnej Samorządu mazovia.pl,
- stronach Mazowieckiego Centrum Polityki Społecznej:
 - ✓ mcps.com.pl,
 - ✓ ekonomiaspoleczna.pl,
- stronach Mazowieckiej Jednostki Wdrażania Programów Unijnych:
 - ✓ mazowia.eu,
 - ✓ funduszedlamazowska.eu,
 - ✓ funduszeUEdlamazowska.eu,
- stronie Biura Regionalnego Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich mazowieckie.ksow.pl,
- stronie Mazowieckiego Biura Planowania Regionalnego mbpr.pl,
- stronie innowacyjni.mazovia.pl prowadzonej przez Departament Rozwoju Regionalnego i Funduszy Europejskich,
- profilu facebookowym **Dialog Obywatelski Mazowsza**, którego głównym zadaniem jest promowanie działalności Samorządu w zakresie współpracy z organizacjami pozarządowymi, a także informowanie o kierunkach realizowanej współpracy.

Na ww. stronach oraz na portalu społecznościowym Facebook zamieszczano również informacje o przedsięwzięciach realizowanych przez organizacje pozarządowe.

1.2. „Mazowsze. Serce Polski” dla organizacji pozarządowych

„Mazowsze. Serce Polski” to miesięcznik Samorządu, w którym zamieszczane są informacje o pracach organów województwa, wydarzeniach z życia regionu i ciekawostki związane z Mazowszem (dawniej „Kronika Mazowiecka” i „Z serca Polski”).

W 2023 roku egzemplarz tej gazety był co miesiąc przesyłany do ponad tysiąca organizacji pozarządowych z terenu Mazowsza.

2. Kampania 1,5% dla OPP z województwa mazowieckiego

Od stycznia do kwietnia 2023 roku Marszałek Województwa Mazowieckiego oraz Członkowie Zarządu Województwa Mazowieckiego zachęcali mieszkańców Mazowsza do przekazywania 1,5% podatku dla organizacji pozarządowych działających na terenie Województwa. Na potrzeby kampanii informacyjno-promocyjnej prowadzona jest na stronie dialog.mazovia.pl zakładka [1,5% dla OPP](#).

3. Opiniowanie i konsultowanie opracowań, analiz, programów i projektów aktów prawa miejscowego

Samorząd od lat stoi na stanowisku, że dokumenty tworzone odgórnie nie zawsze uwzględniają w wystarczający sposób potrzeby mieszkańców. Są przez to w mniejszym stopniu akceptowane, co nie sprzyja ich realizacji. Próba angażowania w proces powstawania dokumentów strategicznych osób i podmiotów, których te dokumenty bezpośrednio dotyczą, jest jednym ze sposobów na zmianę tej sytuacji.

Akty prawa miejscowego w dziedzinach dotyczących działalności statutowej konsultowane są z organizacjami pozarządowymi. Konsultacje są przeprowadzane na podstawie Regulaminu konsultowania projektów aktów prawa miejscowego z Mazowiecką Radą Działalności Pożytku Publicznego oraz organizacjami pozarządowymi i podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie w dziedzinach dotyczących działalności statutowej tych organizacji³⁾.

W 2023 roku organizacje pozarządowe miały możliwość przedstawienia swojej opinii w sprawie 26 dokumentów. Więcej informacji o prowadzonych konsultacjach jest dostępne na stronie dialog.mazovia.pl w zakładce [KONSULTACJE](#).

4. Rady i zespoły

Przedstawiciele organizacji pozarządowych uczestniczyli także w pracach licznych zespołów o charakterze doradczym i konsultacyjnym. Dane na temat tej współpracy zebrano w poniższej tabeli.

³⁾ Załącznik do uchwały Nr 176/10 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 8 listopada 2010 r. (Dz. Urz. Woj. Maz. Nr 210, poz. 6742, z 2011 r. Nr 206, poz.6174 oraz 2016, poz. 5351).

Tabela 4
Rady i zespoły o charakterze doradczym i konsultacyjnym

Nazwa rady/zespołu	Ogólna liczba członków rady/zespołu	Liczba przedstawicieli NGO w radzie/zespole	Liczba spotkań rady/zespołu w 2023 roku
Mazowiecka Rada Działalności Pożytku Publicznego	18	11	7
Mazowiecka Rada Zdrowia Psychicznego	17	0	1
Mazowiecka Rada Oświatowa	40	2	3
Wojewódzkiej Rady Rynku Pracy Województwa Mazowieckiego	14	2	6
Wojewódzka Społeczna Rada do spraw Osób Niepełnosprawnych	7	6	5
Wojewódzka Grupa Robocza do spraw Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich	11	3	5
Mazowiecka Rada Przyrody	12	2	1
Mazowiecka Rada Innowacyjności	48	11	2
Mazowiecki Komitet Rozwoju Ekonomii Społecznej	24	3	1
Mazowiecka Rada Seniorów ⁴⁾	18	3	1
Zespół do spraw Strategii Polityki Społecznej Województwa Mazowieckiego na lata 2021–2030	16	3	1
Regionalny Komitet Rozwoju Ekonomii Społecznej Województwa Mazowieckiego	32	9	1

⁴⁾ W maju skończyła się kadencja Rady. Zgodnie z art. 3 pkt 1 ustawy z 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy o samorządzie gminnym, ustawy o samorządzie powiatowym oraz ustawy o samorządzie województwa (Dz. U. z 2023 r. poz. 572) dodano do ustawy o samorządzie województwa art. 10 c regulujący działania wojewódzkich rad seniorów, który w ust. 14 wskazuje, że obsługę wojewódzkich rad seniorów zapewnia urząd marszałkowski. Uchwałą nr 163/23 z dnia 19 września 2023 r. Sejmik Województwa Mazowieckiego podjął decyzję o utworzeniu Rady Seniorów Województwa Mazowieckiego i nadaniu jej statutu, a jej obsługę powierzono Departamentowi Zdrowia i Polityki Społecznej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Mazowieckiego w Warszawie. 28 listopada 2023 r. Zarząd Województwa Mazowieckiego podjął uchwałę nr 1963/452/23 w sprawie składu osobowego Rady Seniorów Województwa Mazowieckiego I kadencji.

5. Honorowe patronaty, nagrody i wyróżnienia

Kolejną formą współpracy pozarządowej Samorządu z organizacjami pozarządowymi jest objęcie honorowym patronatem Marszałka Województwa Mazowieckiego działań lub programów prowadzonych przez organizacje pozarządowe.

5.1. Patronaty i Komitety Honorowe

Organizacje pozarządowe złożyły 319 wniosków o objęcie przez Marszałka Województwa Mazowieckiego patronatem honorowym organizowanych lub współorganizowanych przedsięwzięć, z czego **302 wydarzenia zostały objęte honorowym patronatem** – pozostałe wnioski nie zostały rozpatrzone ze względu na braki formalne. W 6 przypadkach odmówiono przyznania patronatu. Przedsięwzięcia objęte patronatem to wydarzenia jednorazowe lub cykliczne o charakterze kulturalnym, sportowym, edukacyjnym czy też promocyjnym, mające istotne znaczenie dla rozwoju całego regionu.

Ponadto organizacje pozarządowe złożyły **11** wniosków o udział Marszałka Województwa Mazowieckiego w Komitetach Honorowych.

Patronat oraz członkostwo w Komitecie Honorowym Marszałka Województwa Mazowieckiego są wyróżnieniami podkreślającymi szczególny charakter wydarzeń i inicjatyw, podnoszącymi prestiż danego przedsięwzięcia oraz uprawniającymi do promocji województwa zgodnie z obowiązującym w Urzędzie „Systemem Identyfikacji Wizualnej Marki Mazowsze”. Organizacje pozarządowe informowane są pisemnie o szczegółach procedury wykorzystywania logo lub herbu województwa mazowieckiego wraz z decyzją o przyznaniu patronatu honorowego. Ponadto, w przypadku dodatkowego zapytania o dofinansowanie, wnioskodawcy otrzymują również informację o możliwości wsparcia finansowego dla organizacji pozarządowych w ramach otwartych konkursów ofert na realizację zadań publicznych ogłaszanych przez Samorząd, zgodnie z ustawą wraz z objaśnieniem, gdzie znaleźć można szczegółowe informacje na temat aktualnych konkursów.

5.2. Medal Pamiątkowy Pro Masovia

Medal Pamiątkowy „Pro Masovia” przyznawany jest osobom i podmiotom, które całokształtem działalności zawodowej, społecznej, publicznej lub realizacją swoich zadań na rzecz Województwa Mazowieckiego. W 2023 roku Medalem Pamiątkowym Pro Masovia zostało uhonorowane **68** organizacji pozarządowych, w tym 52 jednostki OSP oraz **82 osoby** będące członkami organizacji pozarządowych. Przyznanie Medalu to wyraz uznania dla ich dokonań na rzecz gospodarczego, kulturalnego lub społecznego rozwoju województwa mazowieckiego, który sprzyja budowaniu spójności i daje poczucie tożsamości z regionem.

5.3. Dyplomy uznania

Marszałek Województwa Mazowieckiego przyznał **40 dyplomów uznania** dla organizacji pozarządowych, które stanowiły wyróżnienie za wybitne zasługi i działalność na rzecz województwa mazowieckiego oraz **922 imiennych dyplomów uznania** dla działaczy społecznych reprezentujących różnorodne organizacje pozarządowe, wolontariuszy, a także druhów z jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych.

6. Konkurs „Mazowieckie Barwy Wolontariatu”

Promocja wolontariatu wśród mieszkańców Mazowsza to kolejne działanie Samorządu, które realizowane jest przez organizację konkursu „Mazowieckie Barwy Wolontariatu”. Celem Konkursu było nagrodzenie Wolontariuszy, liderów społecznych za ich działalność na rzecz województwa mazowieckiego i jego mieszkańców, popularyzacja dokonań wolontariuszy jako dobrych praktyk, w tym realizowanych indywidualnie lub w partnerstwie z mazowieckimi organizacjami pozarządowymi oraz zachęcanie mieszkańców Mazowsza do podejmowania aktywności wolontariackiej.

W XIII edycji Konkursu wpłynęło 72 zgłoszenia, w tym weryfikację formalną przeszło 63:

- wolontariat młodzieży (32), w tym indywidualny (8), grupowy (24),
- wolontariat dorosłych aktywnych społecznie (23), w tym indywidualny (20), grupowy (3),
- wolontariat seniorów (3), w tym indywidualny (1), grupowy (2),
- kategoria Specjalna – Pomoc Ukrainie (5).

W XIII edycji konkursu „Mazowieckie Barwy Wolontariatu” wyłoniono **7 laureatów i 7 wyróżnionych**.

Po raz pierwszy w historii Konkursu, w XIII edycji w 2023 roku **laureata wybrali także mieszkańcy województwa głosując na kandydatów w kategorii „Nagroda mieszkańców Mazowsza”**.

W głosowanie łącznie oddano 5 200 głosów. Najwięcej głosów zdobył pan Bartosz Gnojewski.

Laureaci otrzymali nagrody pieniężne a wyróżnieni vouchery/bilety na wydarzenia kulturalne do instytucji kultury prowadzonych przez Samorząd.

7. Udział przedstawicieli organizacji pozarządowych w komisjach konkursowych

W Programie Samorządu z organizacjami pozarządowymi określono sposób wyłaniania przedstawicieli organizacji pozarządowych do komisji konkursowych opiniujących oferty złożone w otwartych konkursach ofert na realizację zadań publicznych Województwa Mazowieckiego.

Osoby wskazywane przez organizacje pozarządowe zgłaszane są w otwartym naborze ofert, a w sytuacji, gdy zgłoszonych zostanie więcej lub mniej osób niż miejsc przewidzianych dla organizacji pozarządowych w komisji, decydujący głos i możliwość uzupełnienia składu ma Mazowiecka Rada Działalności Pożytku Publicznego.

W 2023 roku przedstawiciele organizacji pozarządowych oraz Mazowieckiej Rady Działalności Pożytku Publicznego brali udział w pracach komisji konkursowych opiniując oferty złożone w konkursach realizowanych w ramach Programu.

8. Polityka senioralna

W 2023 roku odbyła się konferencja VIII Sejmik Senioralny, w której uczestniczyło 197 osób oraz IV Przegląd Artystyczny Twórczości Osób Starszych, w którym uczestniczyło ponad 300 osób.

W ww. wydarzeniach uczestniczyli również przedstawiciele organizacji pozarządowych. Więcej informacji na stronie mcps.com.pl w zakładce Polityka senioralna.

9. Działania na rzecz osób niepełnosprawnych

W Mazowieckim Centrum Polityki Społecznej działa Biuro Pełnomocnika Zarządu Województwa Mazowieckiego ds. Osób Niepełnosprawnych.

10. Działalność na rzecz integracji – Ekonomia Społeczna

Mazowieckie Centrum Polityki Społecznej – Wydział Ekonomii Społecznej w sposób ciągły współpracuje z organizacjami pozarządowymi tworzącymi ośrodki wsparcia ekonomii społecznej (OWES). W 2023 roku systematycznie organizowano spotkania, dyskutowano na temat funkcjonowania podmiotów ekonomii społecznej. Podejmowano działania mające na celu wzmacniania merytorycznego organizacji pozarządowych m. in. poprzez organizację spotkania sieciującego dla podmiotów ekonomii społecznej, przeprowadzono konsultacje robocze Regionalnego Programu Rozwoju Ekonomii Społecznej Województwa Mazowieckiego na lata 2023-2030 z mazowieckimi ośrodkami wsparcia ekonomii społecznej. Oficjalne konsultacje odbyły się na przełomie sierpnia i września 2023 r. Zawarto jedno porozumienie o współpracy partnerskiej pomiędzy Województwem Mazowieckim, w imieniu którego działa Mazowieckie Centrum Polityki Społecznej, a Stowarzyszeniem Biuro Obsługi Ruchu Inicjatyw Społecznych BORIS w Warszawie w zakresie realizacji programu "wESpół wspieramy ekonomię społeczną". Wydano pozytywne opinie dla 5 organizacji pozarządowych, które wystąpiły z wnioskiem o opinię celem uzyskania akredytacji „AKSES” Ośrodkom Wsparcia Ekonomii Społecznej. Więcej informacji na stronie Mazowieckiego Centrum Polityki Społecznej mcps.com.pl.

11. Fundusze Europejskie – działania szkoleniowe i współpraca z organizacjami pozarządowymi

Mazowiecka Jednostka Wdrażania Programów Unijnych w 2023 roku zrealizowała szereg działań, w ramach których zaprosiła organizacje pozarządowe do uczestnictwa w:

- 13. Forum Rozwoju Mazowsza. Wydarzenie wypełnione było debatami, warsztatami, konsultacjami i inspirującymi rozmowami w gronie przedstawicieli administracji, biznesu, sektora naukowego, pozarządowego i zainteresowanych mieszkańców. Wydarzenie współtworzyło ponad 70 ekspertów i 53 organizacje reprezentujące różne środowiska. Partnerami wydarzenia była Fundacja Digital University oraz Stowarzyszenie „Między Wisłą a Kampinosem”,
- konkursie „Lider Zmian Funduszy Europejskich 2023”. W ramach edycji konkursu zostało zgłoszonych 126 projektów w 7 kategoriach. W kategorii Fundusze Europejskie dla Młodych II miejsce zajęła Fundacja Rozwoju Edukacji Młodego Inżyniera wraz z partnerem Urzędem Dzielnicy Białołęka - projekt „Zostań Mistrzem Kompetencji w Szkole Podstawowej nr 356” oraz w kategorii Fundusze Europejskie bliskie mieszkańcom II miejsce dla Miasta Stołecznego Warszawa oraz partnera projektu Stowarzyszenia Niepełnosprawni dla Środowiska EKON - projekt „Opiekuńcza Warszawa”. Nagrody zostały wręczone podczas 13. Forum Rozwoju Mazowsza,
- 8 konferencjach regionalnych pt. „Nowa perspektywa, nowe możliwości – #FEM 2021 – 2027” oraz podsumowaniu perspektywy finansowej za lata 2014-2020,
- 137 szkoleniach w zakresie m.in. naborów dedykowanych również dla organizacji pozarządowych, wprowadzenia do nowej perspektywy FEM 2021-2027, realizacji projektów w ramach RPO WM 2014-2020 oraz szkoleniach eksperckich o tematyce: podatek VAT, prawo zamówień publicznych oraz ewidencja księgowa,
- konsultacjach w Punktach Informacji Funduszy Europejskich,

- spotkaniach informacyjno-promocyjnych w zakresie m.in. pozyskiwania Funduszy Europejskich z perspektywy finansowej na lata 2021-2027.

12. Wsparcie merytoryczne organizacji pozarządowych

Wzmacnianie merytoryczne organizacji pozarządowych było realizowane m.in. poprzez:

- bieżące informowanie przedstawicieli organizacji pozarządowych o zadaniach realizowanych przez Samorząd oraz możliwości współpracy,
- doradztwo osobiste i konsultacje telefoniczne z organizacjami pozarządowymi w zakresie składania ofert, realizacji zadań, przygotowania sprawozdań w części merytorycznej i finansowej, jak również w zakresie sposobu informowania przez organizacje pozarządowe o zaangażowaniu Samorządu w realizację projektów w wydawanych przez nie publikacjach, na konferencjach, stronach internetowych,
- wizytacje w organizacjach pozarządowych w trakcie realizacji programów mające na celu ocenę efektywności, rzetelności i jakości wykonywania zadania, prawidłowości korzystania ze środków finansowych pochodzących z dotacji, jak również weryfikację prowadzonej dokumentacji dotyczącej realizowanego zadania. Wizytacje te służyły również wymianie informacji i przekazywaniu informacji zwrotnej,
- udział w spotkaniach i organizacja spotkań dotyczących przedsięwzięć podejmowanych przez organizacje pozarządowe,
- szkolenia i konsultacje w zakresie pozyskiwania środków na działalność,
- doradztwo w zakresie przygotowania dokumentów, w tym np. wniosków konkursowych, sprawozdań,
- opiniowanie projektów graficznych materiałów informacyjnych, promocyjnych i reklamowych zawierających herb i/lub logotyp Marki Mazowsze, wytwarzanych w ramach realizacji przedsięwzięć podejmowanych wspólnie z Samorządem oraz w ramach przedsięwzięć objętych patronatem Marszałka Województwa Mazowieckiego,
- udział pracowników Urzędu i wojewódzkich samorządowych jednostek organizacyjnych, jako prelegentów w konferencjach organizowanych przez organizacje pozarządowe. Tematyka konferencji była urozmaicona dotyczyła szeroko rozumianej współpracy administracji samorządowej z sektorem pozarządowym, rozwoju regionalnego, funduszy unijnych, ale też produktów tradycyjnych i lokalnych czy zdrowia psychicznego.

Ponadto, w 2023 roku wzmocniono merytorycznie przedstawicieli organizacji pozarządowych działających na terenach wiejskich, w tym w szczególności Lokalne Grupy Działania, poprzez niżej wymienione działania:

- 4 konkursy,
- 2 wizyty studyjne,
- 1 kongres,
- 4 kampanie informacyjno-promocyjne,
- współpraca z organizacjami pozarządowymi przy organizacji szkoleń „Mazowieckie Dobre Praktyki i Tradycje Kulinarne” – 21 szkoleń,
- współpraca z organizacjami pozarządowymi przy organizacji szkoleń „Mazowieckie Dobre Praktyki Pszczelarskie” – 37 szkoleń.

IV. Wykaz dokumentów konsultowanych w 2023 roku

Tabela 5

Wykaz dokumentów konsultowanych w 2023 roku

Lp.	Tytuł projektu konsultacji	Forma konsultacji	Organizacje pozarządowe, które wzięły udział w konsultacjach	Liczba uwag zgłoszona przez organizacje	Liczba uwag uwzględnionych
1.	Wojewódzki Program Rozwiązywania Kryzysu Bezdomności Województwa Mazowieckiego na lata 2023–2027	- elektroniczna za pomocą emaila, ePUAP-u - osobiście - listownie	0	Brak uwag	0
2.	Wojewódzki Program Pomocy i Oparcia Społecznego dla Osób z Zaburzeniami Psychicznymi Województwa Mazowieckiego na lata 2023–2027	- elektroniczna za pomocą emaila, ePUAP-u - osobiście - listownie	1	13	5 uwzględniono, 1 uwzględniona częściowo
3.	Wojewódzki Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu Województwa Mazowieckiego na lata 2023–2026	- elektroniczna za pomocą emaila, ePUAP-u - osobiście - listownie	0	Brak uwag	0
4.	Strategia rozwoju kultury w województwie mazowieckim na lata 2023-2027	- elektroniczna za pomocą emaila - Mazowiecka Rada Działalności Pożytku Publicznego oraz dialog.mazovia.pl	2	14	10
5.	Strategia rozwoju turystyki w województwie mazowieckim na lata 2023-2027	- elektroniczna za pomocą emaila - Mazowiecka Rada Działalności Pożytku Publicznego oraz dialog.mazovia.pl	2	14	14
6.	Aktualizacja programu ochrony powietrza dla stref w województwie mazowieckim, w których zostały przekroczone poziomy dopuszczalne i docelowe substancji w powietrzu	- elektroniczna za pomocą emaila, ePUAP-u - osobiście - listownie - Mazowiecka Rada Działalności Pożytku Publicznego oraz dialog.mazovia.pl	18	236	30 uwzględniono, 51 uwzględniono częściowo
7.	Program ochrony powietrza dla strefy mazowieckiej, w której został przekroczony poziom dopuszczalny dwutlenku siarki w powietrzu	- elektroniczna za pomocą emaila, ePUAP-u - osobiście - listownie	0	Brak uwag	0

Lp.	Tytuł projektu konsultacji	Forma konsultacji	Organizacje pozarządowe, które wzięły udział w konsultacjach	Liczba uwag zgłoszona przez organizacje	Liczba uwag uwzględnionych
8.	Uchwała w sprawie utworzenia w granicach województwa mazowieckiego obszaru ograniczonego użytkowania dla drogi ekspresowej S8 w rejonie ulic Klaudyny i Gwiazdzistej w Warszawie	- elektroniczna za pomocą emaila, ePUAP-u - osobiście - listownie - Mazowiecka Rada Działalności Pożytku Publicznego oraz dialog.mazovia.pl	0	Brak uwag	0
9.	Uchwała Sejmiku Województwa Mazowieckiego w sprawie wysokości opłaty za przeprowadzenie egzaminu państwowego wymaganego do uzyskania prawa jazdy odpowiedniej kategorii	Mazowiecka Rada Działalności Pożytku Publicznego oraz dialog.mazovia.pl	0	Brak uwag	0
10.	Uchwała Sejmiku Województwa Mazowieckiego zmieniająca uchwałę w sprawie Roczno programu współpracy Województwa Mazowieckiego z organizacjami pozarządowymi na 2023 rok	- elektroniczna za pomocą emaila, ePUAP-u - osobiście - listownie - Mazowiecka Rada Działalności Pożytku Publicznego oraz dialog.mazovia.pl	0	Brak uwag	0
11.	Uchwała zmieniającej uchwałę Sejmiku Województwa Mazowieckiego w sprawie zasad udzielania i rozmiaru obniżek tygodniowego obowiązkowego wymiaru godzin zajęć dla nauczycieli, którym powierzono stanowiska kierownicze w jednostkach oświatowych, dla których organem prowadzącym jest Samorząd Województwa Mazowieckiego	Mazowiecka Rada Działalności Pożytku Publicznego	0	Brak uwag	0
12.	Uchwała Sejmiku Województwa Mazowieckiego w sprawie Regulaminu programu stypendialnego w roku akademickim 2023/2024 dla studentów kształcących się na kierunku lekarskim	Mazowiecka Rada Działalności Pożytku Publicznego	0	Brak uwag	0

Lp.	Tytuł projektu konsultacji	Forma konsultacji	Organizacje pozarządowe, które wzięły udział w konsultacjach	Liczba uwag zgłoszona przez organizacje	Liczba uwag uwzględnionych
13.	Uchwała Sejmiku Województwa Mazowieckiego w sprawie Regulaminu programu stypendialnego w roku akademickim 2023/2024 dla studentów kształcących się na kierunkach pielęgniarstwo i ratownictwo medyczne	Mazowiecka Rada Działalności Pożytku Publicznego	0	Brak uwag	0
14.	Regulamin XIII edycji Konkursu „Mazowieckie Barwy Wolontariatu”	Mazowiecka Rada Działalności Pożytku Publicznego	0	Brak uwag	0
15.	Uchwała Sejmiku Województwa Mazowieckiego w sprawie utworzenia Wojewódzkiej Rady Seniorów i nadania jej statutu	Mazowiecka Rada Działalności Pożytku Publicznego	1	1	-
16.	Regionalnego Program Rozwoju Ekonomii Społecznej Województwa Mazowieckiego na lata 2023–2030	Konsultacje otwarte w terminie od 24.08.23 r. do 29.09.23 r. ze względu na błędy formalne, konsultacje musiały odbyć się ponownie w terminie od 2.01.24 r. do 7.02.24 r.	nie dotyczy	nie dotyczy	nie dotyczy
17.	Uchwała Sejmiku Województwa Mazowieckiego zmieniająca uchwałę nr 4/22 w sprawie podziału województwa mazowieckiego na obwody łowieckie oraz zaliczenia obwodów łowieckich do kategorii, o których mowa w art. 26a ust. 1 ustawy Prawo łowieckie	Mazowiecka Rada Działalności Pożytku Publicznego oraz dialog.mazovia.pl	0	Brak uwag	0
18.	Uchwała Sejmiku Województwa Mazowieckiego w sprawie zasad udzielania dotacji wojewódzkim ośrodkom ruchu drogowego Województwa Mazowieckiego, trybu postępowania w sprawie ich udzielania oraz sposobu ich rozliczania	Mazowiecka Rada Działalności Pożytku Publicznego	0	Brak uwag	0
19.	Uchwała Sejmiku Województwa Mazowieckiego w sprawie Regulaminu przyznawania pomocy stypendialnej	Mazowiecka Rada Działalności Pożytku Publicznego	0	Brak uwag	0

Lp.	Tytuł projektu konsultacji	Forma konsultacji	Organizacje pozarządowe, które wzięły udział w konsultacjach	Liczba uwag zgłoszona przez organizacje	Liczba uwag uwzględnionych
	dla uczniów szkół zawodowych w ramach programu Fundusze Europejskie dla Mazowsza 2021-2027 w roku szkolnym 2023/2024	Publicznego oraz dialog.mazovia.pl			
20.	Uchwała Sejmiku Województwa Mazowieckiego w sprawie Regulaminu przyznawania pomocy stypendialnej dla uczniów uzdolnionych, znajdujących się w niekorzystnej sytuacji pobierających naukę w VII i VIII klasach szkoły podstawowej oraz liceach ogólnokształcących w ramach programu Fundusze Europejskie dla Mazowsza 2021-2027 w roku szkolnym 2023/2024	Mazowiecka Rada Działalności Pożytku Publicznego oraz dialog.mazovia.pl	1	1	-
21.	Uchwała Sejmiku Województwa Mazowieckiego zmieniająca uchwałę w sprawie budżetu obywatelskiego Województwa Mazowieckiego	Mazowiecka Rada Działalności Pożytku Publicznego oraz dialog.mazovia.pl	0	Brak uwag	0
22.	Roczny program współpracy Województwa Mazowieckiego z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na 2024 rok	- elektroniczna za pomocą emaila, ePUAP-u - osobiście - listownie - Mazowiecka Rada Działalności Pożytku Publicznego oraz dialog.mazovia.pl	0	Brak uwag	0
23.	Uchwała Sejmiku Województwa Mazowieckiego w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu Dolina Rzeki Przysowy	Mazowiecka Rada Działalności Pożytku Publicznego oraz dialog.mazovia.pl	0	Brak uwag	0
24.	Zasady przyznawania i rozliczania dotacji z budżetu Województwa Mazowieckiego przyznawanych organizacjom pozarządowym oraz podmiotom, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia	Mazowiecka Rada Działalności Pożytku Publicznego	0	Brak uwag	0

Lp.	Tytuł projektu konsultacji	Forma konsultacji	Organizacje pozarządowe, które wzięły udział w konsultacjach	Liczba uwag zgłoszona przez organizacje	Liczba uwag uwzględnionych
	24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na 2024 rok				
25.	Uchwała Sejmiku Województwa Mazowieckiego w sprawie Naruszewskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu	Mazowiecka Rada Działalności Pożytku Publicznego oraz dialog.mazovia.pl	0	Brak uwag	0
26.	Uchwała Sejmiku Województwa Mazowieckiego w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu Doliny Bugu i Nurca	Mazowiecka Rada Działalności Pożytku Publicznego oraz dialog.mazovia.pl	0	Brak uwag	0

V. Podsumowanie

Analiza współpracy Samorządu z organizacjami pozarządowymi w 2023 roku wskazuje, że zakładane cele zostały osiągnięte w satysfakcjonującym wymiarze.

Wpływ realizacji Programu na region oraz na życie jego mieszkańców zilustrować można poprzez takie wskaźniki, jak:

- różnorodność zadań publicznych realizowanych przy współpracy Samorządu i organizacji pozarządowych – **111 zadań publicznych**,
- liczba organizacji pozarządowych podejmujących realizację zadań publicznych na rzecz lokalnej społeczności we współpracy z Samorządem – **ponad 2 500 organizacji pozarządowych**,
- wysokość środków finansowych z dochodów własnych województwa przeznaczonych na realizację zadań publicznych – **74 133 324,99 zł**,
- liczba osób, które były adresatami zadań publicznych bezpośrednio lub pośrednio realizowanych we współpracy z Samorządem – **ok. 3,3 mln osób (w tym także uchodźcy z Ukrainy)**,
- rezultaty realizowanych zadań publicznych m.in.: **warsztaty, szkolenia, seminaria, publikacje, filmy, audycje, wizyty studyjne, konkursy, koncerty, pikniki, wsparcie rozwoju startupów i klastrów czy zakup wyposażenia (np. instrumenty muzyczne dla Orkiestr Dętych, wyposażenie dla WOPR)**.

Organizacjom pozarządowym zlecano realizację różnych zadań publicznych, których zakres wpisuje się we wskazane wyżej cele – w 17 obszarach współpracy, łącznie na 92 726 482,99 zł.

Jest to o ponad 28 mln zł więcej niż w roku poprzednim.

Zauważalne jest również zaangażowanie organizacji pozarządowych we wspólne przedsięwzięcia z Samorządem. Od wspólnej realizacji dużych projektów poprzez współorganizację mniejszych,

jednorazowych przedsięwzięć, poprzez wymianę wiedzy i doświadczeń.

Współpraca pozafinansowa, jeszcze bardziej niż finansowa, jest dowodem na postępujący rozwój społeczeństwa obywatelskiego w regionie i dojrzałości partnerów we współpracy. Działania Samorządu powinny stanowić wsparcie dla tej tendencji poprzez tworzenie sprzyjających warunków dla powstawania inicjatyw lokalnych, wsparcie aktywności obywatelskiej mieszkańców Województwa Mazowieckiego, umacnianie w świadomości społecznej poczucia odpowiedzialności za siebie, swoje otoczenie, wspólnotę lokalną oraz jej tradycję, promocję postaw obywatelskich i prospołecznych.

Analiza sprawozdania prowadzi do wniosków, że do prawidłowego współdziałania potrzebne jest zaangażowanie partnerów obu sektorów, doświadczenie, czy wymiana informacji, która pozwala na lepsze osiągnięcie wyznaczonych celów. Współpraca musi opierać się na zasadach pomocniczości, suwerenności stron, partnerstwa, efektywności czy jawności. Tylko wówczas możliwa jest realizacja długofalowych projektów, zaspakajających potrzeby społeczne, wzmacniających pozycję trzeciego sektora wśród obywateli i zwiększających jego rolę jako partnera dla Samorządu.